

Frivillighet i frivillighetsåret 2022 –

*Ikke glemt lag og foreninger, og
ikke stjæl våre frivillige*

Jon G. Olsen,
daglig leder Akershus musikkråd

Musikkrådernes to «ansikt» - Frivillig og musikk

- Naturlig med fokus på «frivillighet»
 - I «Frivillighetens år 2022»
 - Større og større fokus på «frivillighet» og fordelene ved «frivillighet»
 - Jfr bl.a. Kongens nyttårstale
- Men ikke glem at vi har to dimensjoner, FAGET er det vi gjør
 - Og «Frivillighet» er måten vi driver på
 - Utgangspunktet er altså FAGET, dvs musikken (evt idretten, teateret, speidingen ...)
 - «Ingen er med i korpset for å være frivillig», men for å spille

Musikkrådene to «ansikt» - Frivillig og musikk

(2)

- Viktig å ha to tanker i hodet samtidig
- Ikke alltid like lett
- Vi må utnytte begge dimensjonene
 - Samarbeide med andre frivillighetsorganisasjoner når det passer
 - Være musikk- og kulturorganisasjon når det passer
- Litt tilsvarende «barne- og ungdomsorganisasjon», eller skolekorps/ungdomskor/ungdomsband

Musikkrådernes to «ansikt» - **Frivillig og musikk** – eksempel VIKEN

- Svært utfordrende å få fylkeskommunen til å se tosidigheten
 - Musikk, teater, barne- og ungdomsorganisasjoner
 - (Litt mindre) idrett, enda mindre friluftsliv
- Temastrategi, handlingsplan, administrasjon og politikere
 - Kultur – meget lite gjennomslagskraft (vekt profesjonell)
 - Frivillighet – mye større gjennomslag, men ikke for vår faglighet

Musikkrådernes to «ansikt» - **Frivillig og musikk** – hos dere?

- Hvordan er det i kommunen hos dere?
 - Hvor får lagene/lokMR pengene fra?
- Vær strategisk, utnytt mulighetene lokalt
- Men i Frivillighetens år, la oss borre litt i

FRIVILLIGHETEN

- 100 000 frivillige organisasjoner.
- Over 60 % av befolkningen gjør frivillig arbeid (normalt).
- Frivillig arbeid tilsvarer 142 000 årsverk og 78 mrd. kroner i verdiskaping i følge SSB.
- 78 % av befolkningen er medlem i minst én organisasjon.
- Om lag 50 % gir penger til en frivillig organisasjon.

Frivillighets- landet

- Inkluderende lokalmiljøer
- Demokratiopplæring
- Sosiale møteplasser
- Engasjement og deltakelse
- Læringsarenaer
- Sosial kapital
- Nettverk
- Lokal identitet
- Kultur og mangfold
- Innovasjon og nytenkning

**Frivilligheten
skaper
merverdier**

Ti frivillighetspolitiske bud

- Frivillighet Norges anbefalinger til kommuner og fylkeskommuner.
- Kan brukes både overordnet og i konkrete samarbeid.

DE TI FRIVILLIGHETSPOLITISKE BUD

1 Kjenn frivilligheten i kommunen din

Innhent kunnskap om de frivillige organisasjonene. Hva driver de med? Hvilke mål, ressurser og utfordringer har de? Vil de samarbeide mer med kommunen, næringsliv, eller organisasjoner?

2 Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk

Inviter hele bredden av frivilligheten til dialog. Tenk frivillighet i all kommunal planlegging. Frivillighetspolitikken bør revurderes ved nytt kommunestyre.

3 Anerkjenn frivillighetens egenverdi

Frivillige er frie og villige – til å gjøre det de vil. Det må de få lov til å være, ellers dør frivilligheten ut.

4 Forenkling gir mer frivillighet

Tiden som brukes på byråkrati er tid som kan brukes på mer frivillighet. Gjennomfør tiltak som forenkler søknadsskriving, rapportering og kontakt med kommunen.

5 Tilrettelegg for frivillighetens egenutvikling

Vis organisasjonene tillit og legg til rette for at de kan nå sine egne mål. Da når kommunen samtidig mange av sine mål.

6 Skap dialog med frivillighet

Skap faste møteplasser for organisasjonene. Rådfør dere med frivilligheten. Gi kommunalt ansatte opplæring i frivillighetsmangfoldet, slik at de kan invitere flere folk til å bli med. Husk at frivillige ofte jobber, så møter må være etter arbeidstid!

7 Anerkjenn og støtt opp om frivillighetens merverdi

Frivilligheten er "samfunnets vaktbikkje" og skaper bl.a. lokalsamfunnsutvikling, kunnskap, sosiale møteplasser, tilhørighet, demokratiopplæring og er helsefremmende.

8 Gi frie midler

Frie midler er en forutsetning for at frivilligheten kan vokse på egne premisser.

9 Ikke konkurrer med frivilligheten

Tilrettelegg for bedre rekruttering av frivillige til organisasjonene. Ikke "stjel" de frivillige fra organisasjonene for å utføre kommunale tiltak.

10 Skap forutsigbarhet for frivilligheten

Forutsigbare rammer skaper bærekraftig drift og utvikling i frivilligheten. Et eksempel er å legge til rette for lokaler som frivilligheten kan bruke.

Jeg ønsker meg

- En kommunal frivillighetspolitikk med de lokale LAGENE i fokus
- Der summen av lokale lag gir innbyggerne varierte aktivitets-tilbud
- Og et variert opplevelsestilbud med lokale krefter
 - Supplert med
- Og at det skal være ENKELT Å DRIVE en lokal forening
(uten at kommunen lager vanskeligheter)

Frivillig, i forhold til hva?

- Det er mange «frivilligheter»
 - Og flere vil bli «frivillige» hvis det er lønnsomt (jfr momskomp, voksenoppl, gratislokaler til «frivillige», grasrotandel mm)
 - Også stiftelser, private kulturskoler, ideelle AS, enkeltmannsforetak, offentlige etater mm
- Frivillighet gir godt omdømme, god image
- Normalt «frivillig» i forhold til lønnet, betalt
- Men også frivillig $\leftrightarrow$ ikke offentlig
- Og frivillig $\leftrightarrow$ ikke fortjenestebasert, kommersielt

Mange «frivilligheter» - ord **er** viktige - definisjoner

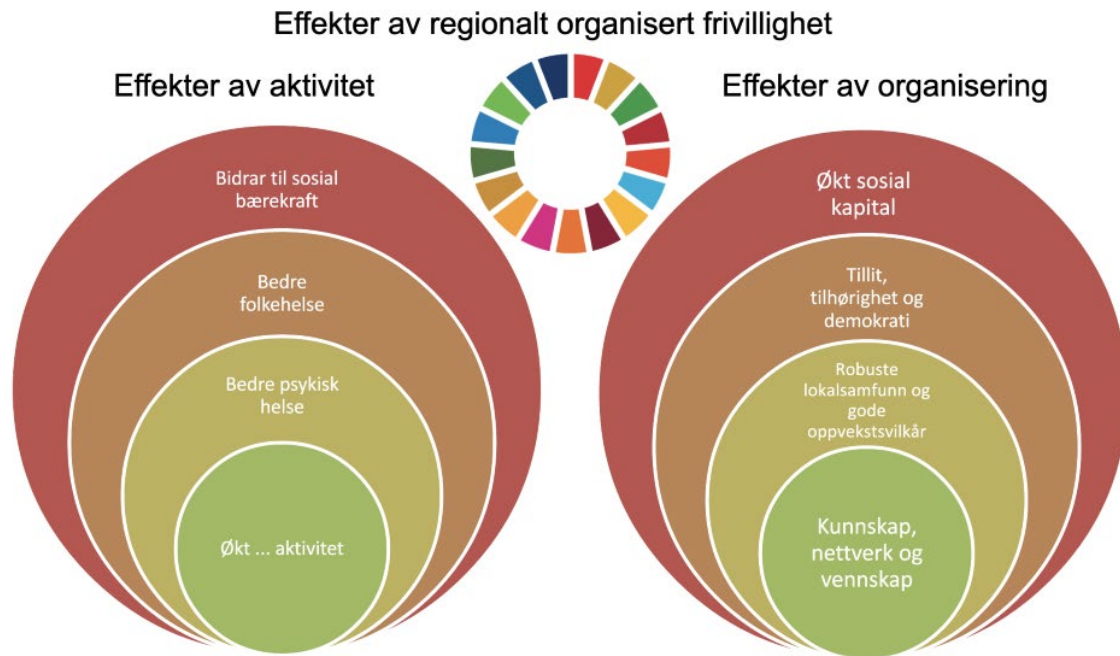
- Mange frivilligheter», uklart fellesbegrep kan gi misforståelser
 - Lagsfrivillighet og medlemsbasert aktivitet er selve grunnmuren
- Vær å vakt i forhold til «offentlig frivillighet»
 - «Ikke stjel våre frivillige»
 - Frivillighetssentralen
 - Også i skolen, barnehagen, eldresenteret, alle «gode formål»
- Vær på vakt i forhold til «kommersiell frivillighet» (Lorentzen)
- Ad-hoc-frivillighet er veldig «in»
- Frivillig arbeid / frivillig innats / frivillige verv / dugnad (covid?) / xxxxx

Hva karakteriserer et frivillig (lokalt) lag

- VIKTIG

- Driver en faglig aktivitet (teater, jakt, kor, håndball)
 - Eventuelt flere aktiviteter, oftest nærliggende
 - Den faglige aktiviteten fører som regel med seg sosial aktivitet
- Organiserer denne aktiviteten (støttefunksjoner)
 - Styrearbeid, økonomi, faglig utvikling (opplæring) – driftsavdelingen er frivillig
- Demokratisk oppbygging, ofte BÅDE aktiviteten og støttefunksjonene
- Fungerer OVER TID –
dvs både aktivitet og drift er langsiktig

Den organiserte frivilligheten – Sentral samarbeidspart for samfunnsutviklingen

Alt springer ut av

- Økt idrettsaktivitet
- Økt musikkaktivitet
- Økt barne- og ungdomsaktivitet
- Økt teateraktivitet
- Økt opplæringsaktivitet

*Uten dette ingen
samfunns-effekt
Gode rammebetingelser gir
positive samfunnsgevinster*

Frivillige organisasjoner, lag og foreninger

- Mye (men ikke nødvendigvis alt) i laget er frivillig
 - Å delta i aktiviteten er frivillig
 - Å organisere laget er frivillig innsats (styrearbeid)
 - Å samle inn penger er hovedsakelig frivillig innsats
- Mens (deler av) den faglige virksomheten kan være (delvis) lønnet

Vanskeligere i dag enn før

(1)

- Mer komplisert drift –
større krav til de frivillige tillitsvalgte i drift av laget
 - God orden (større krav til ryddighet/planlegging/organisering etc)
 - Jus
 - Økonomi
 - Personalbehandling (trenere / lærere / instruktører)
 - Tidsklemme, både for aktivitet og drift
 - Tilstedeværelse på dagtid (offentlige ansatte)
- Kan medføre behov for noe lønnet administrativ ressurs

Vanskeligere i dag enn før

(2)

- Mer komplisert og krevende faglig virksomhet – større krav til den faglige del av virksomheten
 - God orden (større krav til ryddighet/tidplanlegging/organisering etc)
 - Større faglige krav til lærekrefter og trenere (både faglig og personlig)
 - Økonomi (de fleste instruktører / lærere må ha betalt, ryddig betaling)
 - Større trykk på lagsøkonomien
 - Mer kompliserte arrangementer, også her større faglige krav

Tosidigheten i laget – både eksistensgrunnlag og utfordring

- Det laget GJØR er faglig
- MÅTEN vi gjør det på (metoden) er frivillighet
- Laget er helt nødt til å se denne tosidigheten (for å overleve)
- Vi ber om at også det offentlige ser denne tosidigheten

To politikkområder både regionalt og lokalt

- Frivillighetspolitikk
- Fagspesifikk politikk
- Disse områdene må balansere
 - Virkemidlene fra det offentlige (fylkeskommunen) dels forskjellige
 - For stor skjev-vekt uheldig i begge retninger
- «Det må gå an å ha to tanke i hodet samtidig»

Frivillighetspolitikk KJEMPEVIKTIG

- Forener oss i de frivillige organisasjonene
- Brede ordninger og gode samlende løsninger
 - Frivillighet Norge god aktør
 - Husk både lokalt og regionalt nivå (og nasjonalt)
 - Økonomi, jus, tilskudd, sted å være, forenkling, opplæring
 - Samlet virkemiddelpolitikk er det som nytter
- Et bredt spekter av lokale lag det som gjør lokalsamfunnet godt å leve i – grunnlaget for «trivelige lokalsamfunn»
 - Jfr «Aktive lokalsamfunn»

La oss ha (minst) to tanker i hodet samtidig

- Vi trenger en god frivillighetspolitikk på alle nivåer
 - Så skal vi være gode samarbeidspartnere
- Vi trenger gode fagplaner for de områder vi frivillige jobber med
 - Så skal vi være gode samarbeidspartnere
- Slik at lokalsamfunnene våre skal bli gode å bo og leve i

Takk for meg!

Jon G. Olsen

Daglig leder Akershus musikkråd

musikk.no/akershus

akershus@musikk.no

+47 63 81 53 65